

بررسی ساختار فرهنگی موسیقی پاپ ایران دهه های ۷۰ و ۸۰ هجری شمسی

حمیده جعفری

چکیده

موسیقی پاپ یا به عبارتی موسیقی مردم پسند از دهه ۵۰ میلادی با نام راک آند رول و سپس به اختصار راک از آمریکا آغاز شد. سپس در طی دوره های مختلف به ایران راه یافت. موسیقی پاپ ایران که به نوعی برگرفته از موسیقی غربی می بود از دهه های ۶۰ و ۷۰ ه.ش دچار تغییراتی ساختاری و فرهنگی شد و با توجه به اینکه این تغییرات در این دو دهه ریتمی بومی و فرهنگی ایرانی به خود گرفته بود، در دهه ۸۰ شمسی رو به افول می گذارد. این مقاله با بررسی ریشه های شکل گیری و سطح کیفی و فرهنگی این موسیقی در دو دهه ۷۰ و ۸۰ ه.ش با روش قیاسی-تمثیلی به تحلیل آن می پردازد. نتیجه گیری نهایی با توجه به بسته بودن فضای موسیقی پاپ در دهه ۷۰ ه.ش نشان می دهد که موسیقی پاپ این دهه به مراتب سطح کیفی بالاتر نسبت به دهه ۸۰ ه.ش به بعد داشته است و علت شکل گیری این تغییرات وجود خرده فرهنگ های افراد جامعه و نهادهای غیر متخصص در این عرصه و صرفا سوء استفاده و فکر کردن به جنبه های مادی این سبک از موسیقی می باشد.

کلید واژه: موسیقی پاپ، ساختار فرهنگی، ایران

مقدمه

موسیقی پاپ یا به عبارتی فهم آشنا مردم پسند ریشه در پیدایش ساختاری ساده تر و قابل درک بیشتر در ذهن عموم مردم دارد تا هر کس به مثابه سن و تخصص خود را جزیی از آن بداند. اصوات با تعاریفی که در ذهن از خود نشان می دهند به شکلی مستقیم حس های درون ما را فعال می کنند.

چرا که در دهه ۱۹۶۰ راک یا موسیقی مردم پسند به جذب عناصر موسیقی عامیانه پرداخت و شعر آوازهای آن اغلب مرتبط با موضوع های روز مانند جنگ و نابرابری های نژادی بود. (کی مین، ۱۳۸۴، ص ۸۱)

ورود موسیقی پاپ به ایران را شاید دهه ۱۰ و ۲۰ ه.ش دانست. ولی رشد این موسیقی از دهه ۵۰ ه.ش شکل و ساختار اصلی خود را پیدا کرد. پاپی که از موسیقی کوچه و بازار خود را فاصله می گیرد و شکلی غربی پیدا می کند. موسیقی پاپ ایران در دو دهه اخیر بعد از انقلاب اسلامی، دچار تحولات چشم گیری شد. شاید بهتر گفت، از روند رو به رشد خود فاصله گرفت. عوامل تاثیرگذار این سبک از موسیقی چه بوده است. چرا در این دو دهه فاصله نسل هایی که هم دیگر را به آرامی و با اطمینان دنبال می کردند و سعی می کردند از هم تاثیر پذیرند دیگر خبری نیست. تعاریف و ذهنیت نسل این دو دهه چه تغییری کرده است که دیگر به مانند تعریف ساختاری و زیبایی هارمونی در هم حل نمی شوند؟ علت این همه ناهماهنگی و دور افتادگی فواصل موسیقی در این دو دهه چه بوده است که دیگر تعریف ساده پاپ یا موسیقی مردم پسند (برای همه در هر سن و سال و تخصص)، پسند همه یا بهتر بگوییم عموم مردم نیست؟ هدف از این پژوهش بررسی ریشه هایست که ساختار کنونی موسیقی پاپ را به شکل امروزی در آورده است. این پژوهش راهی است برای آشکارسازی عوامل تاثیرگذار در این موج موسیقایی پیش رو که به یکه تازیه خود ادامه می دهد. ضرورت انجام این پژوهش